C/2024/1761

22.3.2024.

P9_TA(2023)0321

Attiecības ar Baltkrieviju

Eiropas Parlamenta 2023. gada 13. septembra rezolūcija par attiecībām ar Baltkrieviju (2023/2041(INI))

(C/2024/1761)

Eiropas Parlaments,

— ņemot vērā iepriekšējās rezolūcijas par Baltkrieviju,

— ņemot vērā Padomes 2020. gada 12. oktobra un 2021. gada 21. un 22. oktobra secinājumus par Baltkrieviju,

— ņemot vērā Briselē notikušā Austrumu partnerības 2021. gada 15. decembra samita kopīgo deklarāciju,

— ņemot vērā G7 ārlietu ministru sanāksmes 2022. gada 4. novembra paziņojumu par Baltkrieviju,

— ņemot vērā Augstā pārstāvja Žuzepa Borela 2023. gada 3. marta paziņojumu par Alesa Bjaļacka un citu cilvēktiesību aizstāvju notiesāšanu un Augstā pārstāvja Žuzepa Borela 2023. gada 17. janvāra paziņojumu par tiesas prāvām pret opozīcijas līderiem un žurnālistiem Baltkrievijā,

— ņemot vērā ANO īpašās referentes par cilvēktiesību stāvokli Baltkrievijā Anaisas Marēnas 2022. gada 4. maija un 2022. gada 20. jūlija ziņojumus ANO Cilvēktiesību padomei, ANO ekspertu 2022. gada 10. oktobra aicinājumu nekavējoties atbrīvot no ieslodzījuma Nobela prēmijas laureātu Alesu Beļacki un citus tiesību aizstāvjus Baltkrievijā un ANO cilvēktiesību runaspersonas Ravinas Šamdasāni 2023. gada 3. marta komentāru par cilvēktiesību aizstāvju notiesāšanu Baltkrievijā,

— ņemot vērā Baltkrievijas 1991. gada 25. augusta deklarāciju par neatkarību no Padomju Savienības,

— ņemot vērā Baltkrievijas Padomju Sociālistiskās Republikas 1990. gada 27. jūlija Valsts suverenitātes deklarāciju,

— ņemot vērā Baltkrievijas Augstākās padomes 1991. gada 10. decembrī ratificēto Belovežas vienošanos, ar kuru tika pasludināts, ka Padomju Savienība ir beigusi pastāvēt,

— ņemot vērā 1994. gada 15. martā pieņemto Baltkrievijas Republikas konstitūciju,

— ņemot vērā Vispārējo cilvēktiesību deklarāciju, Apvienoto Nāciju Organizācijas Statūtus, Starptautisko paktu par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām, Konvenciju pret spīdzināšanu un citiem nežēlīgas, necilvēcīgas vai pazemojošas izturēšanās vai sodīšanas veidiem un visas pārējās cilvēktiesību konvencijas, kuru puse ir Baltkrievija,

— ņemot vērā 1993. gada 25. jūnija Vīnes deklarāciju un Rīcības programmu,

— ņemot vērā Kodolieroču neizplatīšanas līgumu,

— ņemot vērā Budapeštas memorandu par drošības garantijām,

— ņemot vērā organizācijas "*Human Rights Watch*" 2022. gada ziņojumu par Baltkrieviju,

— ņemot vērā ANO Konvenciju pret transnacionālo organizēto noziedzību,

— ņemot vērā Eiropas Padomes Ekspertu darbības grupas pret cilvēku tirdzniecību 2022. gada 28. jūnijā pieņemto otro novērtējuma ziņojumu par to, kā Baltkrievija īsteno Eiropas Padomes Konvenciju par cīņu pret cilvēku tirdzniecību,

— ņemot vērā ANO augstā cilvēktiesību komisāra 2022. gada 4. marta un 2023. gada 3. februāra ziņojumu par cilvēktiesību stāvokli Baltkrievijā, gatavojoties 2020. gada prezidenta vēlēšanām un pēc tām,

— ņemot vērā Eiropas Drošības un sadarbības organizācijas (EDSO) Maskavas mehānisma 2023. gada 11. maija ziņojumu par nopietniem draudiem EDSO humānajai dimensijai Baltkrievijā kopš 2020. gada 5. novembra,

— ņemot vērā Starptautiskās Civilās aviācijas organizācijas faktu vākšanas misijas 2022. gada jūlija izmeklēšanas ziņojumu "*Event involving Ryanair flight FR4978 in Belarus airspace on 23 May 2021*" ("Notikums, kurā 2021. gada 23. maijā Baltkrievijas gaisa telpā bija iesaistīts *Ryanair* reiss FR4978"),

— ņemot vērā Eiropas Padomes Parlamentārās asamblejas 2023. gada 27. aprīļa Rezolūciju 2495 (2023) "*Deportations and forcible transfers of Ukrainian children and other civilians to the Russian Federation or to temporarily occupied Ukrainian territories: create conditions for their safe return, stop these crimes and punish the perpetrators*" ("Ukraiņu bērnu un citu civiliedzīvotāju deportācijas un piespiedu pārvietošana uz Krievijas Federāciju vai uz laiku okupētajām Ukrainas teritorijām: apstākļu radīšana viņu drošai atgriešanai, šo noziegumu apturēšana un vainīgo sodīšana"),

— ņemot vērā Starptautiskās Darba organizācijas (SDO) 2023. gada 20. marta Lēmumu GB.347/INS/14(Rev.1) un Parlamenta 2023. gada 12. jūnija rezolūciju par pārvaldības struktūras ieteiktajiem pasākumiem saskaņā ar SDO Konstitūcijas 33. pantu attiecībā uz Baltkrieviju,

— ņemot vērā Reglamenta 54. pantu,

— ņemot vērā Ārlietu komitejas ziņojumu (A9-0258/2023),

A. tā kā trīs gadus pēc krāpnieciskajām prezidenta vēlēšanām 2020. gada 9. augustā Aleksandra Lukašenko nelikumīgais režīms pastiprina sistemātiskās represijas pret Baltkrievijas tautu, kas aptver visus sabiedrības slāņus, tostarp neaizsargātas un marginalizētas personas; tā kā tiesas ir piespriedušas vairākus sodus vairāk nekā 3 000 cilvēkiem, pamatojoties uz politiski motivētām apsūdzībām, un vairāk nekā 1 500 cilvēku joprojām atrodas ieslodzījumā politisku iemeslu dēļ, savukārt tūkstošiem citu tiek spīdzināti, lai neatzītu, ka viņiem ir šāds statuss, un viņi dzīvo nepārtrauktā iebiedēšanas, draudu un iespējamu arestu un safabricētu apsūdzību ietekmē; tā kā Lukašenko režīms ir piespriedis simtiem politiski motivētu sodu par kriminālapsūdzībām, tostarp gandrīz 100 Baltkrievijas juristiem ir atņēmis licences, slēdzis simtiem mediju un anulējis reģistrāciju vairāk nekā 1 000 nevalstisko organizāciju (NVO); tā kā daudzi mediju uzņēmēji un žurnālisti bija spiesti bēgt no Baltkrievijas un atsākt savu darbību trimdā, galvenokārt Lietuvā un Polijā; tā kā vairāk nekā 30 žurnālisti un mediju darbinieki joprojām ir ieslodzīti, pamatojoties uz fiktīvām kriminālapsūdzībām; tā kā ir slēgtas četras lielas neatkarīgās arodbiedrības un Baltkrievijas Demokrātisko arodbiedrību kongress un ieslodzīti vismaz 14 to vadītāji un locekļi; tā kā atbrīvotie politieslodzītie saskaras ar galēju diskrimināciju, jo režīms aizliedz viņiem brīvu pārvietošanos, kā arī kavē piekļuvi darba tirgum, viņu bankas kontiem un citiem finanšu aktīviem; tā kā režīma darbību, kā arī medicīniskās un juridiskās palīdzības liegšanas rezultātā ir miruši politieslodzītie, tostarp Vitolds Ašuraks, Dzmitrijs Dudoics, Aļaksandrs Vikhors, Mikalajs Klimovičs un nesen Dzmitrijs Sarokins un Aless Puškins; tā kā pēdējos gados vien aptuveni 300 000 baltkrievu ir pametuši valsti, baidoties no līdzīga likteņa;

B. tā kā ANO augstā cilvēktiesību komisāra ziņojumos par stāvokli Baltkrievijā Lukašenko režīma īstenotās represijas ir pielīdzinātas noziegumiem pret cilvēci;

C. tā kā attiecīgi 2023. maijā un jūnijā pagāja trīs gadi, kopš tika arestēts Baltkrievijas opozīcijas blogeris Sjarhejs Cihanouskis un Viktars Babarika, pamatojoties uz politiski motivētām apsūdzībām saistībā ar viņu kandidatūru Baltkrievijas prezidenta amatam; tā kā politieslodzītā un Eiropas Baltkrievijas pilsoniskās kampaņas aktīviste Palina Šarenda-Panasjuka nolēma atteikties no Baltkrievijas pilsonības, protestējot pret ieslodzījuma apstākļiem, kuri pielīdzināmi spīdzināšanai, un pēc oficiāla pieteikuma aizpildīšanas viņa tika aizvesta uz psihiatrisku pārbaudi, un kopš tā laika viņas atrašanās vieta nav zināma;

D. tā kā vismaz 1 300 bērnu ar invaliditāti Baltkrievijā tiek turēti iestādēs, kurām ir problēmas ar pienācīgas diagnozes uzstādīšanu, izglītošanu vai sociālo reintegrāciju un kurām trūkst publiskās pārskatatbildības un pārredzamības;

E. tā kā starptautiskā sabiedrība, tostarp ES un tās dalībvalstis, neatzina negodīgo prezidenta vēlēšanu rezultātus un neatzīst Aleksandru Lukašenko par Baltkrievijas prezidentu; tā kā Baltkrievijas iestādes 2020. gada augustā pēc krāpnieciskajiem prezidenta vēlēšanu rezultātiem neveica efektīvu izmeklēšanu saistībā ar plaši izplatītajiem apgalvojumiem par to, ka tiesībaizsardzības amatpersonas 2020. gada augustā spīdzināja un citādi slikti izturējās pret miermīlīgiem protestētājiem;

F. tā kā režīms likvidē pēdējos atlikušos politiskā plurālisma elementus valstī, tostarp plānojot politisko partiju tā dēvēto pārreģistrāciju, kas varētu novest pie tā, ka tiek likvidētas visas partijas, izņemot tās, kuras atbalsta režīmu; tā kā ar jauno 2022. gada februāra konstitūciju tiek izveidotas jaunas nedemokrātiskas institūcijas, kas kalpo tikai tam, lai nodrošinātu režīma turēšanos pie varas, un atņem pēdējo šķietamību, ka parlaments var noteikt politisko procesu;

G. tā kā 2022. gada janvārī stājās spēkā grozījumi Baltkrievijas krimināLkodeksā un saskaņā ar tiem tiek atjaunota krimināLatbildība par līdzdalību nereģistrētu organizāciju darbībā; tā kā pašlaik šajā valstī likumīgi nedarbojas neviena cilvēktiesību organizācija; tā kā 2022. gada maijā stājās spēkā jauni grozījumi krimināLkodeksā, ar kuriem iestādes paplašināja nāvessoda piemērošanu, attiecinot to arī uz mēģinājumiem veikt terora aktus, un šāda apsūdzība iepriekš tika izmantota politisko aktīvistu tiesas procesos; tā kā 2022. gada jūlijā Lukašenko parakstīja tiesību aktus, kas ļauj veikt izmeklēšanu un tiesas procesus *in absentia* saskaņā ar 48 krimināLkodeksa pantiem; tā kā 2023. gada janvārī Lukašenko režīms pieņēma likumu, ar ko tiks atņemta pilsonība trimdā esošajiem, kurus tas apsūdz tā dēvētajos ekstrēmisma noziegumos, un šajā sarakstā pašlaik ir vairāk nekā 2 000 cilvēku;

H. tā kā Lukašenko režīms pretēji Baltkrievijas iedzīvotāju vairākuma skaidri paustai vēlmei bīstami grauj Baltkrievijas suverenitāti, pārveidojot to par Krievijas satelītvalsti un ļaujot Krievijai uzņemt Baltkrieviju tā dēvētajā savienības valstī, kas rada ārkārtīgi augstu tiešas okupācijas risku; tā kā Lukašenko ir ierosinājis noslēgt savienības valsts paktu starp Baltkrieviju, Krieviju un Kazahstānu, lai dalītos ar kodolieročiem;

I. tā kā Lukašenko režīms turpina graut baltkrievu nacionālās identitātes, tostarp nācijas valodas un kultūras, izpausmes; tā kā tas īsteno agresīvu rusifikācijas politiku, patvaļīgi aizturot un jo īpaši brutāli izturoties pret kultūras darbiniekiem, tostarp rakstniekiem, māksliniekiem un mūziķiem, un cilvēkiem, kas publiski runā baltkrievu valodā, kā arī aizliedzot Baltkrievijas nacionālos un vēsturiskos simbolus, piemēram, baltsarkanbalto karogu un ģerboni "Pahoņa", un slēdzot izdevniecības, privātās skolas un baltkrievu valodas kursus;

J. tā kā Lukašenko režīms turpina marginalizēt etniskās, reliģiskās un seksuālās minoritātes, jo īpaši lietuviešu un poļu etniskās kopienas, vajājot to līderus, piemēram, Andžeju Počobutu, slēdzot lietuviešu un poļu izglītības iestādes, izskaužot izglītību to etniskajās valodās un iznīcinot poļu memoriālās kapsētas; tā kā tas arī turpina apspiest reliģiskās kopienas un indivīdus, pārkāpjot tiesības uz reliģijas un ticības brīvību; tā kā daudzi Romas katoļu, protestantu, pareizticīgo un Grieķu katoļu priesteri un mācītāji ir tikuši pakļauti dažāda veida vajāšanai, sākot ar naudas sodiem un beidzot ar ilgstošu ieslodzījumu; tā kā Baltkrievijas pareizticīgā baznīca daudzos gadījumos kalpo režīma interesēm, tostarp atbalsta Krievijas agresijas karu pret Ukrainu; tā kā mūžībā aizgājušais Grodņas arhibīskaps Artemijs Kiščanka, kas bija vienīgais Maskavai pakļautās Baltkrievijas pareizticīgās baznīcas (Baltkrievijas ekzarhāta) hierarhijs, kurš nosodīja vardarbību, ar kādu Lukašenko režīms 2020. gadā vērsās pret miermīlīgiem protestētājiem, tika nosūtīts pensijā un pēc tam pakļauts aizskaršanai, kas ietekmēja viņa veselību un paātrināja viņa nāvi;

K. tā kā LGBTI personas Baltkrievijā joprojām saskaras ar sistēmisku diskrimināciju un vardarbību; tā kā Baltkrievija varētu ieviest LGBTI "propagandas" tiesību aktus, kas ir līdzīgi Krievijas tiesību aktiem; tā kā Baltkrievijas iedzīvotāji, kas dzīvo, strādā vai meklē patvērumu Krievijā, ir vieni no visneaizsargātākajiem pret Baltkrievijas iestāžu īstenotajām starptautiskajām represijām;

L. tā kā Baltkrievijas iestādes bieži veic novērošanu, cenzūru tiešsaistē un izplata dezinformāciju, izmantojot tehnoloģijas, lai kontrolētu iedzīvotājus; tā kā šī represīvā prakse ir vēl viens solis virzībā uz digitālo autoritārismu un Baltkrievijas iedzīvotāju digitālo tiesību apspiešanu, kā rezultātā viņi tiek aizvien vairāk iebiedēti un pilsoniskās sabiedrības telpa sarūk;

M. tā kā 2022. gada oktobrī Baltkrievija nolēma, sākot ar 2023. gada 8. februāri, izstāties no Starptautiskās konvencijas par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām Pirmā fakultatīvā protokola, tādējādi bloķējot ANO Cilvēktiesību komitejas pilnvaras saņemt un izskatīt Baltkrievijas iedzīvotāju sūdzības par cilvēktiesībām; tā kā tādējādi Baltkrievijas iedzīvotāji zaudēja praktiski jebkādus starptautiskās aizsardzības līdzekļus, jo ne Cilvēktiesību padome, ne Eiropas Cilvēktiesību tiesa nevar izskatīt Baltkrievijas iedzīvotāju sūdzības;

N. tā kā nelikumīgais Lukašenko režīms aktīvi atbalsta Krievijas nepamatoto agresijas karu un kara noziegumus pret Ukrainu un ir kļuvis par līdzatbildīgu tajos; tā kā režīms tieši veicina un atbalsta Krievijas militāro agresiju pret Ukrainu un Krievijas terorisma līdzekļu izmantošanu, par ko liecina *Ryanair* reisa FR4978 novirzīšana 2021. gada maijā un paziņojums par Krievijas valsts sponsorētās teroristu organizācijas "Vāgnera grupa" uzņemšanu; tā kā lielākā daļa Baltkrievijas iedzīvotāju iebilst pret savas valsts dalību šajā karā un to ir parādījuši, organizējot miermīlīgus protestus, kuru rezultātā notika aresti, kriminālvajāšana un policijas pārkāpumi, sabotējot Krievijas militārā ekipējuma transportēšanu un pievienojoties Baltkrievijas bruņoto spēku daļām, kas cīnās kopā ar Ukrainas bruņotajiem spēkiem, vai atbalstot tās; tā kā jebkāda pretestība Baltkrievijas iesaistei Krievijas agresijas karā pret Ukrainu tiek atturēta, izmantojot nāvessodu un Baltkrievija ir vienīgā valsts Eiropā un Vidusāzijā, kur izpilda nāvessodu; tā kā ES un NATO ir stingri nosodījusi Lukašenko režīma līdzdalību Krievijas agresijas karā pret Ukrainu un organizācijas rezultātā ir izstrādājušas kopīgu pieeju, pamatojoties uz līdzīgiem vai pat kopīgiem novērtējumiem, un ES un NATO sadarbība ir attiecīgi jāstiprina;

O. tā kā 2023. gada 27. aprīlī Eiropas Padomes Parlamentārā asambleja vienbalsīgi nosodīja Ukrainas bērnu deportāciju, pāraudzināšanu un rusifikāciju, daži no kuriem ir nosūtīti uz Dubravas nometni, kas pieder uzņēmumam "Belaruskali"; tā kā šie noziegumi, kuros Lukašenko režīms ir iesaistīts, var tikt uzskatīti par genocīdu;

P. tā kā Lukašenko režīms tieši apdraud ES un tās pilsoņu drošību; tā kā par to liecina režīma piekrišana Krievijas taktisko kodolieroču izvietošanai Baltkrievijas teritorijā, atteikšanās īstenot kodoldrošības prasības Baltkrievijas atomelektrostacijā (AES) Astravješā, organizēta civilā avioreisa Ryanair FR4978 nolaupīšana, nepārtrauktā migrācijas un cilvēku tirdzniecības instrumentalizācija, agresīvā kara retorika kopš 2020. gada augusta un Krievijas militārās klātbūtnes palielināšana Baltkrievijā, veicot pastāvīgus kopīgus manevrus;

Q. tā kā Lukašenko režīms turpina ar varu panākt to, lai migranti no trešām valstīm šķērsotu robežu ar Latviju, Lietuvu un Poliju; tā kā migranti Baltkrievijā saskaras ar spīdzināšanu un cita veida sliktu izturēšanos no robežsargu un citu amatpersonu puses, šķēršļiem patvēruma pieprasīšanā un izraidīšanu;

R. tā kā Baltkrievijas demokrātiskajiem spēkiem, kurus vada Svjatlana Cihanouska, ir vispāratzīta struktūra, kas nepārtraukti gūst starptautisku atzinību, tostarp nesen izveidots Apvienotais pārejas kabinets, atjaunota Koordinācijas padome un Briselē atklāta Demokrātiskās Baltkrievijas misija; tā kā Apvienotajam pārejas kabinetam, dažādu demokrātiskās opozīcijas partiju diasporas locekļiem un citiem baltkrieviem ir būtiska nozīme, turpinot sniegt aktīvu atbalstu politiski ieslodzītajiem, viņu ģimenēm un aktīvistiem, kas vēl atrodas Baltkrievijā;

S. tā kā Svjatlana Cihanouska un demokrātisko politisko partiju vadītāji ir publiski paziņojuši par baltkrievu centieniem tuvināties Eiropai;

T. tā kā, reaģējot uz notiekošajām represijām, ES un tās dalībvalstis ir pieņēmušas vairākus ierobežojošus pasākumus pret Lukašenko režīmu, tostarp sankcijas pret 195 personām un 34 vienībām, kas ir tieši iesaistītas cilvēktiesību pārkāpumos un režīma atbalstīšanā; tā kā ES un tās dalībvalstis ir piešķīrušas vairāk nekā 100 miljonus EUR Baltkrievijas iedzīvotāju un viņu demokrātisko centienu atbalstam;

U. tā kā Lukašenko režīms mazina Baltkrievijai noteikto Rietumu sankciju ietekmi, izmantojot Krievijas sniegto palīdzību, piemēram, Krievijas transporta un ostu infrastruktūras izmantošanu Baltkrievijas preču eksportam, preferenciālu piekļuvi Krievijas tirgum un Krievijai atmaksājamā parāda maksājumu atlikšanu, kā arī apejot sankcijas;

V. tā kā Rietumu sankciju rezultātā Baltkrievijas IKP 2022. gadā samazinājās par 4,7 %, kas ir uz pusi mazāks samazinājums, nekā tika gaidīts; tā kā ES imports no Baltkrievijas 2022. gadā salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem samazinājās par vairāk nekā pusi — no 6,54 miljardiem EUR 2021. gadā līdz 3,19 miljardiem EUR; tā kā Baltkrievijas eksports uz Krieviju palielinājās par vairāk nekā 40 % no 16,3 miljardiem USD 2021. gadā līdz 23 miljardiem USD 2022. gadā; tā kā Baltkrievijas eksports uz Ķīnu 2022. gadā ir gandrīz divkāršojies;

W. tā kā Lukašenko režīms atjauno padomju laika centralizēti plānotas ekonomikas modeli, jo īpaši regulējot mazumtirdzniecības cenas, saglabājot valstij piederošu uzņēmumu rūpniecisko ražošanu augstā līmenī, pat ja nav pieprasījuma, un apspriežot privātu uzņēmējdarbību, tostarp aizliedzot ārvalstu ieguldītājiem pārdot savas daļas Baltkrievijas uzņēmumos un ieviešot noteikumus, kas ļauj konfiscēt privātīpašumu; tā kā Baltkrievija nav ievērojusi galvenos Starptautiskās Darba organizācijas (SDO) izmeklēšanas komisijas 2004. gada secinājumus un Lukašenko režīms ir turpinājis arodbiedrību pārstāvju vajāšanu;

X. tā kā ES atbalsta rezultātā simtiem Baltkrievijas iedzīvotāju pašlaik saņem stipendijas un daudzi citi piedalās tiešsaistes apmācībā, lai stiprinātu savas profesionālās prasmes, un iesaistīsies profesionālajā apmaiņā,

Lukašenko režīma īstenotās nemitīgās represijas un ES atbalsts represētajām personām

1. visstingrākajā veidā nosoda Lukašenko režīma veiktās nemitīgās represijas un sistemātiskos un plaši izplatītos nepārtrauktos cilvēktiesību pārkāpumus, tostarp daudzos sliktas izturēšanās un politieslodzīto un citu politisku iemeslu dēļ notiesātu personu, piemēram, žurnālistu, cilvēktiesību aizstāvju, neatkarīgu arodbiedrību aktīvistu un citu, spīdzināšanas gadījumus, kā arī turēšanu apcietinājumā bez saziņas iespējām un nepietiekamu medicīnisko aprūpi; nosoda arī spiediena izdarīšanu uz notiesātajiem, apzināti apcietinot un notiesājot viņu radiniekus un anulējot viņu advokātu licences; turpina solidarizēties ar drosmīgo Baltkrievijas tautu un pilsoniskās sabiedrības organizāciju biedriem, kas, riskēdami ar brīvību un dzīvību, cīnās par suverēnu, brīvu un demokrātisku Baltkrieviju, kurā uzvar tiesiskums, miers un cilvēktiesības;

2. prasa, lai Lukašenko režīms izbeigtu šo vardarbības, spīdzināšanas, represiju un propagandas spirāli pret atšķirīgiem viedokļiem un šķietamajiem kritiķiem, nekavējoties un bez nosacījumiem atbrīvotu visus politieslodzītos, viņu ģimenes locekļus un visas patvaļīgi aizturētās personas, pasludinātu vispārēju amnestiju visiem, kas kopš 2020. gada arestēti politisku iemeslu dēļ, un nodrošinātu miermīlīgu varas nodošanu pēc brīvu un godīgu vēlēšanu organizēšanas;

3. aicina Baltkrievijas iestādes nekavējoties izbeigt politieslodzīto turēšanu nežēlīgos, necilvēcīgos un pazemojošos pirmstiesas apcietinājuma un ieslodzījuma apstākļos, tostarp liedzot medicīnisko aprūpi, higiēnas pamatproduktus un piekļuvi advokātiem un ģimenes locekļiem; nosoda masveida arestu praksi vai nepamatotu pirmstiesas apcietinājuma pagarināšanu par maznozīmīgiem nodarījumiem vai safabricētām apsūdzībām "ekstrēmismā"; pauž dziļas bažas par to, ka ieslodzītie demokrātiskās opozīcijas līderi Viktars Babarika un Marijaa Kaļesņikava ir slepeni pārvesti uz slimnīcu, nesniedzot nekādu informāciju par viņu veselības stāvokli; pauž bažas arī par to, ka ilgstoši trūkst informācijas par to, kādā stāvoklī ir opozīcijas politiķi Sjarhejs Cihanouskis, Mikalajs Statkevičs un Maksims Znaks, žurnālisti Ihars Losiks, Kacjarina Bahvalava (pseidonīms – Andrejeva) un Andžejs Počobuts, kurš ir arī viens no poļu minoritātes Baltkrievijā līderiem, un Eiropas Baltkrievijas pilsoniskās kampaņas aktīviste Palina Šarenda-Panasjuka;

4. aicina Lukašenko režīmu nekavējoties nodrošināt nepieciešamo medicīnisko aprūpi un garantēt pienācīgu medicīnisko uzraudzību visiem politieslodzītajiem ar nopietnām slimībām un veselības problēmām, tostarp Marijai Kaļesņikavai, Viktaram Babarikam, Alesam Bjaļackim, Rihoram Kastušjo, Irinai Melherai, Halinai Dzerbišai, Henadzam Fediničam, Marfai Rabkovai, Vasilam Berasnevam, Vjačaslavam Areškam, Uladzimiram Hundaram, Uladzimiram Matskevičam, Mikalajam Statkevičam, Aļonai Hnaukai, Andrejam Voiničam, Aļaksandram Fjadutam, Mikitam Zalatarovam, Dzmitrijam Zalomskim, Aļaksejam Hubičam, Vadzimam Hurmanam, Antaņinai Kanavalavai, Andrejam Skurko, Darjai Afanasjevai, Arsenijam Maiseičikam, Iharam Mincam, Pāvelam Hančarikam, Sjarhejam Baturam, Vjačaslavam Daškevičam, Danilam Kascjukevičam, Mihailam Hamicevičam, Palinai Šarendai-Panasjukai, Andžejam Počobutam, Ksenijai Luckinai, Marinai Markevičai, Jauhenam Ļuļkovičam, Volhai Cibuļskai, Volhai Zalatarai, Arcjomam Bajarskim, Pāvelam Kučinskim, Uladzimiram Malahouskim, Ruslanam Slutskim, Aļonai Maušukai, Larisai Kuzmenkai, Kirilam Palčevskim, Jurijam Praharenkam, Sjarhejam Veraščahinam, Vjačaslavam Rahaščukam, Aļaksandram Kapšulam, Ramanam Karanevičam, Vitalam Meļņikam, Aksanai Zaretskajai un Viktorijai Kulšai;

5. aicina Baltkrievijas iestādes ļaut diplomātiem un starptautiskajām organizācijām, tostarp neatkarīgiem medicīnas fondiem, jo īpaši Starptautiskā Sarkanā Krusta komitejai (SSKK), apmeklēt politieslodzītos, lai varētu novērtēt viņu stāvokli un sniegt palīdzību; aicina Komisiju, ES dalībvalstis un starptautiskās iestādes, piemēram, SSKK un *UNICEF*, sniegt sistemātisku un visaptverošu atbalstu Baltkrievijas politieslodzītajiem un viņu ģimenes locekļiem, kas ir neaizsargātā finansiālā situācijā, kā arī politieslodzītajiem, kuri izcietuši sodu, tostarp sniegt finansiālu atbalstu un palīdzību medicīniskās un psiholoģiskās rehabilitācijas jomā;

6. prasa veikt neatkarīgu izmeklēšanu un sagatavot ekspertu ziņojumu par režīma aizturēto politieslodzīto nāves gadījumiem un aktīvista Ramana Bandarenka nāvi 2020. gada novembrī smagas piekaušanas rezultātā, kurā, iespējams, vainojami civildrēbēs ģērbušies policisti vai viņu pilnvarotas personas;

7. aicina Lukašenko režīmu atturēties no jebkādas aizskaršanas arī attiecībā uz bijušajiem politieslodzītajiem, kuri tagad ir atbrīvoti; mudina režīmu ļaut šiem bijušajiem ieslodzītajiem dzīvot brīvi un nodrošināt viņiem pilnīgu piekļuvi darba tirgum, sociālajai dzīvei, kā arī viņu bankas kontiem un aktīviem; pauž nopietnas bažas par to, ka jo īpaši lielu ES iedibinātu uzņēmumu piegādātāji, iespējams, izmanto ieslodzīto piespiedu darbu Baltkrievijas soda kolonijās; aicina visus ES iedibinātos uzņēmumus izbeigt attiecības ar visiem Baltkrievijas piegādātājiem, kas savās piegādes ķēdēs izmanto piespiedu darbu, pat ar tiem, uz kuriem ierobežojošie pasākumi vēl neattiecas, un aicina Padomi noteikt sankcijas visiem Baltkrievijas uzņēmumiem, kas savās piegādes ķēdēs izmanto piespiedu darbu; atzinīgi vērtē nesen pieņemto SDO rezolūciju par pārvaldības struktūras ieteiktajiem pasākumiem saskaņā ar SDO konstitūcijas 33. pantu attiecībā uz sistemātiskiem biedrošanās brīvības pārkāpumiem Baltkrievijā, demokrātiskās arodbiedrību kustības apspiešanu un neatkarīgo arodbiedrību vadītāju un aktīvistu pastāvīgu vajāšanu, un aicina SDO dalībvalstis attiecīgi rīkoties;

8. atkārtoti norāda, ka Lukašenko režīma vienpusēja izstāšanās no Austrumu partnerības politikas, par ko tika paziņots 2021. gada 28. janvārī, nav leģitīma, jo tā neatspoguļo Baltkrievijas tautas patieso gribu un centienus virzībā uz brīvas un demokrātiskas valsts izveidi;

9. atkārtoti nosoda Lukašenko režīma lēmumu par Baltkrievijas izstāšanos no Orhūsas konvencijas — starptautiska nolīguma, kas īsteno cilvēktiesības uz tīru, veselīgu un ilgtspējīgu vidi;

10. aicina ES iestādes un dalībvalstis izpētīt iespēju ļaut Baltkrievijas demokrātisko spēku pārstāvjiem, jo īpaši Baltkrievijas tautas likumīgajai pārstāvei Svjatlanai Cihanouskai un pilsoniskajai sabiedrībai, ieņemt brīvās vietas, ko Baltkrievijas iestāžu pārstāvji iepriekš bija ieņēmuši divpusējos un daudzpusējos forumos, jo īpaši Austrumu partnerības politikas ietvaros; aicina Komisiju tādās sadarbības programmās kā *EU4Climate*, *EU4Environment* un citās iniciatīvās iekļaut neatkarīgus, ar režīmu nesaistītus Baltkrievijas ekspertus kā Baltkrievijas valsts pārstāvjus; mudina Ārlietu padomi pagarināt pastāvīgo uzaicinājumu Baltkrievijas Apvienotā pārejas kabineta vadītājai Svjatlanai Cihanouskai apmeklēt visas tās sanāksmes, kas attiecas uz Baltkrieviju; aicina dalībvalstu vadītājus, kā arī pārējo Eiropas Politiskās kopienas dalībvalstu politiskos vadītājus iekļaut Baltkrievijas demokrātiskos spēkus Eiropas politiskajā kopienā, piemēram, piešķirot viņiem novērotāja statusu;

11. nosoda politiski motivētas "paraugprāvas" un safaricētās apsūdzības, kuru mērķis ir radīt bailes demokrātisko spēku, pilsoniskās sabiedrības, neatkarīgo mediju, brīvo arodbiedrību, cilvēktiesību aizstāvju un nacionālo, reliģisko un seksuālo minoritāšu pārstāvjiem un atbalstītājiem; nosoda Baltkrievijas iestāžu 2023. gada 23. augusta lēmumu pasludināt pazīstamo cilvēktiesību centru "Viasna" un visas tā filiāles par "ekstrēmisku organizāciju" un aicina nekavējoties atbrīvot tā priekšsēdētāju un dibinātāju, Nobela Miera prēmijas un Saharova balvas laureātu Alesu Bjaļacki un viņa kolēģus Vaļancinu Stefanoviču, Uladzimiru Labkoviču, Marfu Rabkovu un Andreju Čapjuku; turklāt jo īpaši nosoda Henadza Fjadiniča, Vasila Beresņeva, Vaclava Areškas, Marinas Zolotavas un Ļudmilas Čekinas notiesāšanu, piespriežot ilgu cietumsodu, kā arī tādu demokrātisko spēku vadošo amatpersonu kā Svjatlanas Cihanouskas, Pāvela Latuškas, Marijas Marozas, Volgas Kavaļkovas, Sjarheja Dileuska, Valērija Capkalas, Scjapana Pucilas un Jana Rudzika aizmugurisku notiesāšanu par safabricētām apsūdzībām par "sazvērestību ar mērķi sagrābt varu" vai "ekstrēmistu organizāciju veidošanu"; nosoda to, ka demokrātiskās opozīcijas līderi Pāvels Sevjariņecs un Mikola Statkevičs joprojām atrodas ieslodzījumā; nosoda Lukašenko režīma veiktās transnacionālās represijas pret baltkrieviem ārvalstīs, kā arī Krievijas darbību atvieglošanu un aktīvu sadarbību ar to šajās represijās; mudina režīmu nekavējoties pārtraukt vecāku aizgādības tiesību izbeigšanu un draudēšanu ar to, lai sodītu vecākus par protestēšanu vai politiski aktīvu darbību; mudina Padomi un Komisiju apzināt jaunus veidus, kā strādāt pie tā, lai Baltkrievijā atbrīvotu visus politieslodzītos;

12. mudina Baltkrievijas iestādes nekavējoties mīkstināt visus spriedumus par nāvessoda izpildi un noteikt nāvessodam moratoriju, kas būtu pirmais solis ceļā uz tā pilnīgu un pastāvīgu atcelšanu;

13. aicina Komisiju un dalībvalstis turpināt radīt cilvēktiesību aizstāvjiem, juristiem un pilsoniskās sabiedrības organizācijām iespēju sniegt politieslodzītajiem un viņu ģimenēm pakalpojumus, jo īpaši sociālo palīdzību, veselības aprūpi un valsts nodrošinātu aizstāvību; aicina ES un dalībvalstu diplomātus, neraugoties uz pastāvošajām grūtībām, sazināties ar pilsoniskās sabiedrības pārstāvjiem, cilvēktiesību aizstāvjiem, neatkarīgajiem medijiem, demokrātiju atbalstošām grupām un politieslodzīto ģimenēm Baltkrievijā un atbalstīt tās;

14. aicina Komisiju, dalībvalstis un Eiropas Ārējās darbības dienestu sadarboties ar starptautiskajiem partneriem, piemēram, EDSO Maskavas mehānismu un ANO Cilvēktiesību padomi, kā arī cilvēktiesību aizstāvjiem un pilsoniskās sabiedrības pārstāvjiem uz vietas saistībā ar to, kā tiek uzraudzīti un dokumentēti smagie cilvēktiesību pārkāpumi un noziegumi pret cilvēci, kas notiek Baltkrievijā, un ziņots par tiem, lai pēc tam nodrošinātu saukšanu pie atbildības un cietušo iespējas vērsties tiesā; uzsver vērtīgo darbu, ko Baltkrievijā un ārpus tās veic NVO, kuras dokumentē spīdzināšanas gadījumus un tādējādi rada svarīgu pamatu turpmākai krimināltvajāšanai par Lukašenko režīma pastrādātajiem noziegumiem; atkārtoti pauž atbalstu Starptautiskajai Baltkrievijas Pārskatatbildības platformai;

15. atkārtoti aicina ES dalībvalstis saskaņā ar pieņemtajiem principiem par ekstrateritoriālu un universālu jurisdikciju sagatavot pamatu krimināltvajāšanai pret Baltkrievijas amatpersonām, kuras ir atbildīgas par vēlēšanu viltošanu, smagiem cilvēktiesību pārkāpumiem un noziegumiem pret cilvēci vai ir līdzdarbojušās tajos; atgādina ANO augstā cilvēktiesību komisāra aicinājumu visām ANO dalībvalstīm apsvērt iespēju šādā veidā strādāt pie tā, lai panāktu pārskatatbildību; atbalsta turpmākas diskusijas par iespējamu starptautiska tribunāla izveidi Hāgā par cilvēktiesību pārkāpumiem Baltkrievijā;

Lukašenko režīma iesaiste Krievijas agresijas karā pret Ukrainu

16. visstingrākajā veidā nosoda Lukašenko režīma iesaistīšanos nepamatotajā, nelikumīgajā un neprovocētajā Krievijas agresijas karā pret Ukrainu, kā arī naida runas, dezinformācijas un propagandas popularizēšanu, kas atspoguļo Maskavas kareivīgo retoriku; šajā sakarā nosoda to, ka režīms masveidā piegādā munīciju un militāro aparatūru Krievijas agresoriem, jo īpaši Krievijas militārajiem spēkiem paredzētu komponentu ražošanu, kā arī Krievijas karaspēka izvietošanu Baltkrievijā un Baltkrievijas instruktoru apmācību, Krievijas nelikumīgās un valsts sponsorētās teroristu organizācijas "Vāgnera grupa" uzņemšanu, draudus pievienoties agresijai apvienojumā ar karaspēka izvietošanu pie Baltkrievijas un Ukrainas robežas, kas tur piesaista Ukrainas karaspēku, un Baltkrievijas teritorijas, gaisa telpas un infrastruktūras izmantošanu par vietu iebrukuma uzsākšanai, kā arī nepārtrauktus raķešu uzbrukumus militāriem un civiliem mērķiem Ukrainā; norāda, ka lielākā daļa Baltkrievijas iedzīvotāju neatbalsta šo daudzpusējo iesaistīšanos Krievijas agresijas karā; pauž pilnīgu atbalstu Baltkrievijas aktīvistiem, kas pretojas Baltkrievijā esošajiem agresoriem, sabotējot Krievijas militāro spēku izmantotās dzelzceļa līnijas un citas piegādes līnijas, Baltkrievijas kiberpartizāniem un brīvprātīgajiem, jo īpaši Kastusja Kaļinovska pulkam un bijušajam pulkam "Pagoņa", kuri drosmīgi cīnās kopā ar Ukrainas bruņotajiem spēkiem, lai atvairītu agresorus; pilnībā atbalsta palīdzības sniegšanu šīm pretošanās pusēm;

17. nosoda vairāk nekā 2 150 bērnu, tostarp bāreņu, nelikumīgu pārvietošanu no Krievijas okupētajām Ukrainas teritorijām uz tā dēvētajām "atpūtas nometnēm" Baltkrievijā, kur viņi tiek pakļauti rusifikācijai un indoktrinācijai; stingri nosoda Baltkrievijas Sarkanā Krusta iesaistīšanos Ukrainas bērnu nelikumīgā deportācijā; atbalsta Ukrainas prokuroru veikto izmeklēšanu par Baltkrievijas lomu piespiedu deportācijās un uzskata, ka saskaņā ar Starptautiskās Krimināltiesas (SKT) Romas statūtiem paša Lukašenko un viņa režīma darbības var arī tikt uzskatītas par noziegumu pret cilvēci, proti, "iedzīvotāju deportāciju vai piespiedu pārvietošanu"; uzskata, ka Lukašenko ir tikpat lielā mērā atbildīgs par šiem kara noziegumiem kā Vladimirs Putins un Marija Ļvova-Belova, un tādēļ aicina Starptautisko Krimināltiesu izskatīt iespēju izdot līdzīgu starptautisku orderi Lukašenko arestam; aicina Padomi paplašināt to personu sarakstu, kurām tiek piemērotas ES sankcijas, lai iekļautu tajā personas, kas iesaistītas Ukrainas bērnu piespiedu deportācijā uz Baltkrieviju;

18. aicina panākt lielāku sinerģiju un saskaņotību starp ES Stratēģisko kompasu un NATO stratēģisko koncepciju, jo īpaši attiecībā uz to īstenošanu, lai vērstos pret Krievijas agresiju pret Ukrainu un pret Lukašenko režīma līdzdalību šajā konfliktā; uzsver, ka ir svarīgi pastiprināt ES un NATO sadarbību, risinot visus attiecīgos aspektus saistībā ar Baltkrievijas iesaistīšanos Krievijas karā pret Ukrainu; uzskata, ka ir jāizstrādā kopēja stratēģija Baltkrievijas neatkarības saglabāšanai, tostarp starptautisks atbalsts šim nolūkam, un valsts pārejai uz demokrātiju, piedaloties ES un tādām starptautiskajām organizācijām kā EDSO, Eiropas Padomei un G7;

19. uzskata, ka, veicinot Krievijas nepamatoto agresijas karu pret Ukrainu, Lukašenko režīms ir kļuvis par līdzdalībnieku Krievijas pastrādātajos noziegumos, kas nozīmē atbildību par Ukrainā izraisīto iznīcību un zaudējumiem; turklāt uzskata, ka īpašajam starptautiskajam tribunālam par agresijas noziegumu, ko Krievija pastrādājusi pret Ukrainu, ir jābūt jurisdikcijai izmeklēt ne tikai Putinu un Krievijas politisko un militāro vadību, bet arī Baltkrievijas vadību; tādēļ aicina ES iestādes un dalībvalstis veikt visus nepieciešamos pasākumus, lai varētu veikt kriminālvajāšanu pret Baltkrievijas amatpersonām, kas ir līdzdarbojušās agresijas noziegumā pret Ukrainu, Ukrainā pastrādātajos kara noziegumos, noziegumos pret cilvēci un genocīdā; šajā sakarā atzinīgi vērtē pasākumus, kas veikti, lai Ukrainā izveidotu STK valsts biroju; aicina ES un tās dalībvalstis rast likumīgus veidus, kā konfiscēt Krievijas kara pasākumos iesaistīto Baltkrievijas līderu un attiecīgo Baltkrievijas vienību aktīvus un, ja iespējams, izmantot tos, lai atbalstītu Ukrainas atjaunošanu;

20. aicina ES un tās dalībvalstis paplašināt un stiprināt sankciju (ierobežojošo pasākumu) darbības jomu un pieņemt jaunu sankciju kopumu pret Baltkrieviju un Krieviju, kā arī fiziskām personām un tiesību subjektiem, kas saskaņā ar Krievijas un Baltkrievijas sankciju režīmiem un ES globālo cilvēktiesību sankciju mehānismu (ES Magņitska likumu) ir atbildīgi par smagiem cilvēktiesību pārkāpumiem Baltkrievijā vai ir tajos līdzdarbojušies, tostarp nosakot sankcijas pret tiesnešiem, prokuroriem, tiesībaizsardzības, cietumu un soda koloniju amatpersonām, propagandas izplatītājiem, kā arī bēdīgi slavenā VDK un Galvenais organizētās noziedzības un korupcijas apkarošanas direktorāta (GUBOPiK/HUBAZiK) aģentiem;

21. aicina pašreizējās pret Krieviju noteiktās sankcijas vērst arī pret Baltkrieviju; uzstāj, ka Baltkrievijas potašam, kas ir galvenais režīma ienākumu avots, būtu jāpaliek sankciju sarakstā un to nedrīkstētu transportēt pa ES teritoriju, jo īpaši tāpēc, ka Baltkrievijas galvenais potaša ražotājs uzņēmums "Belaruskali" ir tieši iesaistīts Ukrainas bērnu nelikumīgā pārvešanā, rusifikācijā un indoktrinācijā; aicina ES un tās dalībvalstis steidzami palielināt spēju novērtēt sankciju reālo ietekmi un iespējamo netiešo kaitējumu, lai nodrošinātu visu pret Baltkrieviju un Baltkrievijas personām noteikto ierobežojošo pasākumu pilnīgu īstenošanu un novērstu jebkādas apiešanas shēmas, kā arī sniegt pienācīgu atbalstu darbam, ko veic ES īpašais sūtnis ES sankciju īstenošanai, lai novērstu visas nepilnības un uzlabotu visu sankciju efektīvu īstenošanu;

22. aicina iekļaut Krieviju un Baltkrieviju ES augsta riska trešo valstu sarakstā saistībā ar nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un terorisma finansēšanas apkarošanu; aicina izveidot to personu tiešo radinieku sarakstu, kuras ir saistītas ar Lukašenko noziedzīgo režīmu un kuras bauda ES valstu viesmīlību; aicina nekavējoties pārskatīt viņu ieceļošanas vīzas un uzturēšanās statusu; mudina Starptautisko Olimpisko komiteju un citas starptautiskās sporta federācijas neatļaut sportistiem no Baltkrievijas un Krievijas, no kuriem daudzi atbalsta Krievijas nepamatoto agresijas karu pret Ukrainu vai pat tajā ir piedalījušies, piedalīties Parīzes 2024. gada olimpiskajās spēlēs vai jebkādos citos starptautiskos sporta pasākumos;

23. pauž nožēlu par to, ka dažas dalībvalstis lobē sankciju atcelšanu pret Baltkrievijas potaša ražotājiem, tostarp uzņēmumu "Belaruskali", un aicina dalībvalstis noteikt vienotu pieeju sankciju radītajām problēmām; nosoda tās trešās valstis, kas palīdz Krievijai un Baltkrievijai apiet noteiktās sankcijas, un aicina Komisiju un dalībvalstis apsvērt iespēju piemērot šīm trešām valstīm sekundāras sankcijas; pauž nožēlu par Ungārijas ārlietu un tirdzniecības ministra oficiālo vizīti Minskā 2023. gada februārī, kas ir pretrunā ES politikai attiecībā uz Baltkrieviju, Krieviju un agresijas karu pret Ukrainu; aicina Padomi un Komisijas priekšsēdētājas vietnieku / Savienības Augsto pārstāvi ārlietās un drošības politikas jautājumos izpētīt iespēju veikt papildu pasākumus, kas pārsniedz sankcijas, un ciešā sadarbībā ar ES partneriem izstrādāt saskaņotu un visaptverošu ilgtermiņa pieeju Baltkrievijai;

Baltkrievijas suverenitāte un tās valodas un nacionālās kultūras aizsardzība

24. ar lielām bažām norāda uz Baltkrievijas plašo politisko, ekonomisko, militāro un kultūras pakļautību Maskavai; pauž nožēlu par to, ka Baltkrievija ir kļuvusi par Krievijas satelītvalsti, un nosoda abu režīmu darbības, kas varētu novest pie Baltkrievijas iespējamās absorbcijas un aneksijas no Krievijas puses; nosoda Lukašenko režīma vēsturisko revizionismu un mēģinājumus attaisnot savus noziegumus, jo īpaši Baltkrievijas tautas apspiešanu un agresijas karu pret Ukrainu; nosoda Krievijas vadīto taktisko kodolieroču izvietošanu Baltkrievijas teritorijā, klaji pārkāpjot Baltkrievijas no kodolieročiem brīvas valsts statusu, kas tika atcelts pēc krāpnieciskā konstitucionālā referenduma 2022. gada 27. februārī; atkārtoti pauž nosodījumu šādai izvietošanai, kas ir Kodolieroču neizplatīšanas līguma pārkāpums un var izraisīt turpmāku kodolieroču pārvietošanu reģionā; aicina ES, tās dalībvalstis un NATO veikt visus iespējamos pasākumus, lai risinātu situāciju, kas radusies saistībā ar šādu izvietošanu; pauž nožēlu par Lukašenko draudošo retoriku par iespējamu kodolieroču izmantošanu; aicina ES sadarboties ar Starptautisko Atomenerģijas aģentūru un Eiropas Kodoldrošības jomas regulatoru

grupu, lai nodrošinātu kodoldrošību Baltkrievijas Astravjecas AES, un pauž nožēlu par to, ka Baltkrievijas AES otrais reaktors tika palaists, pienācīgi nerisinot starptautiskās sabiedrības paustās bažas par kodoldrošību; aicina ES iestādes un dalībvalstis neatzīt nevienu nolīgumu, ko Lukašenko režīms ir parakstījis ar Krieviju un kas pret tautas gribu atņem Baltkrievijas suverenitāti;

25. aicina ES un dalībvalstis saglabāt vienotību, risinot daudzšķautņainos draudus, ko Aleksandra Lukašenko režīms rada ES, jo īpaši pastāvīgo un aizvien pieaugošo migrācijas instrumentalizāciju, kas apzināti izraisa cilvēku ciešanas pie Baltkrievijas robežām ar Latviju, Lietuvu un Poliju un citur; stingri nosoda to, ka Baltkrievijas iestādes izmanto migrāciju politiskiem mērķiem, un uzskata to par mērķtiecīgu Lukašenko režīma organizētu represiju pret ES dalībvalstīm par atbalstu Baltkrievijas demokrātiskajiem spēkiem, lai šīs dalībvalstis destabilizētu; pauž bažas par humanitāro situāciju pie Baltkrievijas robežām ar ES dalībvalstīm; aicina attiecīgās ES dalībvalstis ievērot ES tiesību aktus, jo Eiropas pamatnormu, starptautisko tiesību un cieņas pret ikvienu cilvēka dzīvi ievērošana, jo īpaši, saskaroties ar problēmām, ir pamatā demokrātiskajam Eiropas projektam, kurā ES vēlas iesaistīt arī Baltkrieviju; uzsver nepieciešamību garantēt patvēruma tiesības, vienlaikus nodrošinot humānus un cieņpilnus uzņemšanas apstākļus pie robežas iestrēgušajiem migrantiem un patvēruma meklētājiem;

26. uzskata, ka Krievijas privātā militārā uzņēmuma "Vāgnera grupa" ierašanās Baltkrievijā rada potenciālus drošības riskus Ukrainai, Baltkrievijas ES kaimiņvalstīm un ES kopumā; atkārtoti aicina Padomi iekļaut "Vāgnera grupu" ES teroristu sarakstā un aicina ES un tās dalībvalstis turpināt uzraudzīt "Vāgnera grupas" darbības un pastiprināt ES robežu aizsardzību, lai novērstu jebkādas Vāgnera grupas provokācijas vai Vāgnera grupas algotņu mēģinājumus šķērsot ES, kā arī turpināt cīnīties pret pieaugošo preču kontrabandu no Baltkrievijas;

27. norāda uz Baltkrievijas pieaugošo ekonomisko atkarību no Krievijas un citām nedemokrātiskām valstīm, tostarp Ķīnas; pauž nožēlu par to, ka Baltkrievija atgriežas pie padomju laika centralizēti plānotas ekonomikas modeļa, kas valsti vēl vairāk izolēs no pasaules tirgus un kavēs inovāciju un modernizāciju, kā arī novedīs pie nepārtrauktas intelektuālā darbaspēka emigrācijas, kas viss ir pretrunā Baltkrievijas iedzīvotāju interesēm, kuri pēdējos gados ir izrādījuši augošu uzņēmējdarbības iniciatīvu;

28. atgādina visiem ES uzņēmumiem, kas darbojas Baltkrievijā, par savu iepriekšējo aicinājumu ievērot īpašu rūpību un cilvēktiesības saskaņā ar ANO uzņēmējdarbības un cilvēktiesību pamatprincipiem; aicina šādus uzņēmumus atturēties no jebkādām jaunām investīcijām un publiski paust protestus Baltkrievijas iestādēm pret darba ņēmēju un visu iedzīvotāju nepārtraukto apspiešanu;

29. aicina Komisiju un ES dalībvalstis turpināt atbalstīt mazos un vidējos uzņēmumus Baltkrievijā, ņemot vērā, ka tiem ir bijusi svarīga loma demokrātijas kustības atbalstīšanā Baltkrievijā gan 2020. gada prezidenta vēlēšanu laikā, gan pēc tām;

30. pauž solidaritāti ar baltkrieviem, kas cenšas aizsargāt un uzturēt savu nacionālo identitāti, jo īpaši centienus veicināt baltkrievu valodas lietošanu; pauž nožēlu par to, ka mākslinieciskо darbību vadītājam Pāvelam Belavusam nesen piespriests 13 gadu cietumsods par centieniem veicināt baltkrievu valodu un kultūru; apņemas pastiprināt saziņu baltkrievu valodā, konkrētāk, ziņojumus un rezolūcijas par Baltkrieviju un Austrumu partnerības politiku tulkojot baltkrievu valodā, un aicina pārējās ES iestādes rīkoties līdzīgi;

31. mudina Baltkrievijas režīmu izbeigt diskrimināciju un vardarbību pret visām minoritātēm, jo īpaši etniskajām, reliģiskajām un seksuālajām minoritātēm; nosoda Baltkrievijas iestādes par vēršanos pret valsts etniskajām lietuviešu un poļu kopienām, jo īpaši ar nesen pieņemtajiem lēmumiem, kuru mērķis ir likvidēt lietuviešu un poļu skolas un izbeigt izglītību lietuviešu un poļu valodā; aicina Baltkrievijas iestādes ievērot lietuviešu un poļu minoritāšu tiesības, tostarp tiesības uz izglītību lietuviešu un poļu valodā; nosoda Andželikas Borisas, Andžeja Počobuta un citu Polijas kopienas locekļu arestu; uzskata, ka pret Andželiku Borisu izvirzītās apsūdzības par "naida kurināšanu" un "nacisma rehabilitāciju" ir politiskas, nepamatotas un bez juridiska spēka, un pieņem zināšanai to, ka viņa ir attaisnota par šīm apsūdzībām;

32. stingri nosoda reliģisko kopienu vajāšanu Baltkrievijā, tostarp to garīdznieku un ticīgo vajāšanu, kuri savās reliģiskajās darbībās atsakās atbalstīt Lukašenko režīma nostāju un pauž neapmierinātību ar tā politiku; šajā sakarā nosoda pareizticīgo mācītāja Sjarheja Rezanoviča, viņa sievas un dēla notiesāšanu uz 16 gadiem cietumā, spiedienu, kas izdarīts uz mūžībā aizgājušo pareizticīgo arhibīskapu Artemiju Kiščanku, kā arī garīdznieku regulāros arestus, tostarp katoļu mācītāju Vjačaslava Adamoviča, Andreja Kuļika, Aļaksandra Šautsova un katehēta Uladzislava Beladzeda ieslodzīšanu 2023. gada maijā; nosoda arī katoļu baznīcu konfiskāciju Minskā un jebkādas politiskas darbības aizliegumu evaņģēliski luteriskajā baznīcā;

33. mudina Lukašenko režīmu nekavējoties izbeigt LGBTI personu vajāšanu, diskrimināciju un vardarbību pret tām un nodrošināt viņu pilnīgu aizsardzību un iekļaušanu sabiedrībā; atbalsta LGBTI organizāciju centienus Baltkrievijā iestāties par juridiskām reformām, kas nodrošina vienlīdzīgas tiesības un aizsardzību visām personām;

34. pauž nožēlu par to, ka Baltkrievijā trūkst diskriminācijas novēršanas tiesību aktu attiecībā uz personām ar invaliditāti, kā arī par valsts vadošās cilvēku ar invaliditāti tiesību organizācijas — Personu ar invaliditāti tiesību biroja — piespiedu slēgšanu 2021. gadā; pauž nožēlu par problēmām, ar kurām Baltkrievijā saskaras bērni ar invaliditāti attiecībā uz pienācīgu diagnozi, izglītību un sociālo reintegrāciju, kā arī par to iestāžu publiskās pārskatatbildības un pārredzamības trūkumu, kurās šie bērni tiek turēti; uzsver nepieciešamību veikt deinstitucionalizāciju un atcelt Baltkrievijas Republikas 2022. gada 30. jūnija Likumu Nr. 183-Z par personu ar invaliditāti tiesībām un viņu sociālo integrāciju, kas diskriminē bērnus un pieaugušos ar invaliditāti, ierobežojot viņu piekļuvi pamatizglītībai, vidējai izglītībai un augstākajai izglītībai atkarībā no viņu invaliditātes pakāpes; pauž sašutumu par to, ka Baltkrievijas iestādes turpina ievietot personas ar dažādu veidu invaliditāti tajās pašās iestādēs un nesniedz nevienai grupai specializētu aprūpi, ka vairāk nekā 10 000 personu ar invaliditāti, kuras dzīvoja "psihoneiroloģiskās" iestādēs, tiek liegtas viņu likumīgās tiesības, un tiesas ir izraudzījušās šo iestāžu direktorus par viņu likumīgajiem aizbildņiem; uzsver nepieciešamību atcelt noteikumus, kas atļauj piespiedu brīvības atņemšanu;

Atbalsts demokrātijai un centieniem tuvināties Eiropai

35. uzsver, ka Baltkrievijai ir vēsturiskas saites ar pārējo Eiropu un tai ir kopīgs Eiropas kultūras un identitātes mantojums, un tai, pamatojoties uz baltkrievu tautas centieniem, arī turpmāk vajadzētu būt daļai no Eiropas politiskās, kultūras un ekonomiskās telpas; atzinīgi vērtē un atbalsta Svjatlanas Cihanouskas un Baltkrievijas demokrātisko politisko partiju līderu deklarācijas par Baltkrievijas iedzīvotāju centieniem tuvināties Eiropai; aicina ES iestādes un dalībvalstis izstrādāt vērienīgāku un visaptverošāku stratēģiju kopā ar plašu ekonomikas plānu, kas sniegtu atbalstu Baltkrievijas demokrātiskajiem spēkiem, tostarp opozīcijas politiskajām partijām, pilsoniskās sabiedrības aktīvistiem, cilvēktiesību aizstāvjiem, neatkarīgiem māksliniekiem, neatkarīgām arodbiedrībām un brīviem medijiem gan Baltkrievijā, gan ārpus tās, lai sekmētu valstī pāreju uz demokrātiju un saglabātu Baltkrievijas neatkarību un suverenitāti; aicina izstrādāt visaptverošas spēju veidošanas programmas, tostarp apmācību par juridisko kompetenci attiecībā uz tiesību aktu projektu izstrādi, digitālo un personisko drošību, mentorēšanas iniciatīvas, stažēšanos un citas izglītības iespējas, lai sniegtu iespējas šiem dalībniekiem un pilnveidotu viņu potenciālu;

36. aicina uzlabot ES komunikāciju ar Baltkrievijas iedzīvotājiem, lai sniegtu viņiem informāciju un cīnītos pret dezinformāciju un propagandu, ko īsteno valsts kontrolētie mediji; mudina ES dalībvalstis sekmēt kontaktus starp dalībvalstu un Baltkrievijas iedzīvotājiem un koordinēt savas darbības, lai mazinātu grūtības, ar kurām saskaras demokrātiskie spēki un opozīcijas politiskās partijas, trimdā dzīvojošie pilsoniskās sabiedrības aktīvisti un citi Baltkrievijas pilsoņi, piemēram, uzturēšanās atļauju saņemšanas un bankas kontu atvēršanas procesā, kā arī saistībā ar vīzas pieteikuma procedūrām Baltkrievijā un trešās valstīs, tostarp sankciju režīma nepareizas piemērošanas dēļ radušās grūtības; uzsver, ka Baltkrievijas tautu nevajadzētu pielīdzināt Lukašenko režīmam un trimdā dzīvojošos baltkrievus nevajadzētu diskriminēt, pamatojoties uz režīma iesaistīšanos karā pret Ukrainu; pauž nožēlu par to, ka Lukašenko režīms ir apzināti izraidījis ES, tās dalībvalstu un citu valstu diplomātus vai nav atjaunojis viņu akreditāciju, lai ierobežotu viņu atbalstu vajātajiem baltkrieviem un viņu spēju izsniegt vīzas; atzinīgi vērtē ES pilsoniskās sabiedrības organizāciju darbu, atbalstot Baltkrievijas partnerus un palīdzot Baltkrievijas iedzīvotājiem pārcelšanās procesā, un aicina ES un tās dalībvalstis vēl vairāk atvieglot to darbu;

37. mudina dalībvalstis vēl vairāk vienkāršot procedūras vīzu un uzturēšanās atļauju saņemšanai tiem, kas bēg no Baltkrievijas politisku iemeslu dēļ, vai tiem, kuriem nepieciešama medicīniskā aprūpe pret viņiem vērstas vardarbības dēļ; aicina Komisiju un dalībvalstis izstrādāt noteikumus un procedūras, kas piemērojamas gadījumos, kad cilvēktiesību aizstāvjiem un citiem pilsoniskās sabiedrības aktīvistiem Baltkrievijā tiek atņemta pilsonība, kā arī sniegt atbalstu tiem Baltkrievijas iedzīvotājiem, kuri dzīvo ES un kuru personu apliecinošiem dokumentiem tuvojas derīguma beigu termiņš, bet kuriem nav iespēju tos atjaunot, jo viņi nevar atgriezties Baltkrievijā;

38. aicina Padomi pārskatīt un atjaunināt savus secinājumus par Baltkrieviju, galveno uzmanību pievēršot Lukašenko režīma radīto drošības risku priekšlaicīgai novēršanai un ierobežošanai, efektīvai ES publiskajai politikai un sadarbībai ar Baltkrievijas iedzīvotājiem, tostarp trimdā esošajiem, strukturētai sadarbībai ar Baltkrievijas demokrātiskajiem spēkiem un pilsonisko sabiedrību un atbalstam, kas paredzēts Lukašenko režīma upuriem;

39. atzinīgi vērtē Demokrātiskās Baltkrievijas oficiālās misijas atklāšanu Briselē 2023. gada 1. martā; turklāt atzinīgi vērtē to, ka ir izveidots Apvienotais pārejas kabinets kā demokrātiskās kustības centrālā izpildstruktūra, kas kopā ar Koordinācijas padomi — Baltkrievijas demokrātiskās sabiedrības vienoto pārstāvības struktūru — starptautiskajai sabiedrībai būtu jāuzskata par demokrātiskām Baltkrievijas tautu pārstāvošajām struktūrām; aicina parakstīt nolīgumu, lai formalizētu un sistematizētu sadarbību starp Eiropas Parlamentu un Baltkrievijas demokrātiskajiem spēkiem un pilsonisko sabiedrību, tostarp Apvienoto pārejas kabinetu un Koordinācijas padomi; uzsver nepieciešamību Padomei un Komisijai saglabāt uzmanību starptautiskajā līmenī un atbalstu uz demokrātiju vērstajai kustībai Baltkrievijā, jo pēc Krievijas agresijas kara pret Ukrainu šī uzmanība un atbalsts ir mainījušies; aicina Komisiju un Padomi sagatavoties dažādiem scenārijiem, piemēram, tam, ka Lukašenko var tikt (piespiedu kārtā) aizstāts vai Krievija var veikt Baltkrievijas *de facto* aneksiju vai okupāciju, un apspriesties ar Apvienoto pārejas kabinetu par šiem scenārijiem;

40. atzinīgi vērtē to, ka Komisija ir apstiprinājusi atbalsta programmu "*EU4Belarus*: atbalsts sabiedrības noturībai un cilvēkkapitāla attīstībai", kuras mērķis ir atbalstīt Baltkrievijas demokrātiskos centienus; uzskata, ka šāds atbalsts ir būtisks, lai saglabātu Baltkrievijas sabiedrībā pārmaiņas, ko izraisīja miermīlīgā uz demokrātiju vērstā kustība 2020. gada prezidenta vēlēšanu laikā; uzstāj, ka *EU4Belarus* līdzekļi ir stratēģiski jānovirza darbībām, ar kurām tiktu atbalstīti Baltkrievijas iedzīvotāju centieni tuvināties Eiropai;

41. aicina Komisiju un dalībvalstis turpināt un paplašināt atbalstu Baltkrievijas pilsoniskās sabiedrības un akadēmisko iestāžu kultūras un izglītības pasākumiem, tostarp tiem, kas vērsti uz atbalstu baltkrievu valodai un neatkarīgiem medijiem; uzsver, ka ir svarīgi atbalstīt digitalizāciju un pilsoniskās un politiskās līdzdalības telpu izveidi uz demokrātiju vērstu Baltkrievijas iedzīvotāju vajadzībām; aicina Komisiju un dalībvalstis turpināt atbalstīt Baltkrievijas neatkarīgos medijus, kuri tika vājināti pēc 2020. gada prezidenta vēlēšanām un kuriem nācās pārcelties citviet un sākt savu darbību no jauna; šajā sakarā aicina Komisiju un dalībvalstis stiprināt baltkrievu valodas mediju, tostarp tādu mediju kā *Charter 97*, *Radio Racija*, *Euroradio*, *Belsat TV*, *Naša Niva* un *Novij Čas*, spējas un īpašu uzmanību pievērst tādiem jauniem medijiem kā *NEXTA*, *Malanka* un *Zerkalo* (agrāk TUT.BY); atzinīgi vērtē to, ka "*Radio Free Europe*"/"*Radio Liberty*" ir pārcēlies un Lietuvā ir atvērts tā birojs, kas auditorijai Baltkrievijā nodrošina ticamu atspoguļojumu;

42. uzsver, ka ir svarīgi pastāvīgi stiprināt saiknes un sadarbību starp Baltkrieviju, no vienas puses, un jauniešiem un akadēmiskajām aprindām ES, no otras puses; atzinīgi vērtē to, ka ES ir piešķīrusi finanšu resursus, lai nodrošinātu izglītības iespējas Baltkrievijas studentiem un profesionāļiem, jo īpaši izmantojot projektu *EU4Belarus MOST+* (mobilitātes shēma mērķtiecīgiem tiešiem personiskiem kontaktiem); sagaida, ka šāds atbalsts tiks turpināts un ka Baltkrievijas iedzīvotāji tiks būtiski iekļauti ES programmās, piemēram, programmā "*Erasmus+*" un "Apvārsnis Eiropa"; turklāt aicina pastāvīgi atbalstīt neatkarīgas Baltkrievijas akadēmiskās iestādes, tostarp Eiropas Humanitāro zinātņu universitāti Viļņā;

43. uzstāj, ka ievērojama ES finansiālā atbalsta daļa arī turpmāk būtu jānovirza, izmantojot elastīgus un objektīvus ES mehānismus, piemēram, Eiropas Demokrātijas fondu (EDF), kas nodrošinātu mērķtiecību un pārskatatbildību pilsoniskās sabiedrības organizācijām, neatkarīgiem medijiem un uz demokrātiju vērstām grupām; prasa piešķirt lielāku zema sliekšņa finansējumu NVO gan Baltkrievijā, gan ārpus tās; ierosina, ka EDF būtu vairāk jākoncentrējas uz Baltkrieviju, savukārt dalībvalstīm būtu jānodrošina EDF vairāk līdzekļu Baltkrievijas demokrātisko spēku atbalstam;

44. atbalsta gatavošanos ES vadībā rīkotai starptautiskai līdzekļu devēju konferencei, lai palīdzētu Baltkrievijas demokrātiskajiem spēkiem; prasa ES operatīvā līmenī sadarboties ar Baltkrievijas demokrātisko spēku pārstāvjiem, lai pabeigtu darbu pie ceļveža pieņemšanas nolūkā īstenot ekonomikas un investīciju paketi 3 miljardu EUR apmērā, ko Komisija jau paredzējusi kā instrumentu Baltkrievijas tautas demokrātisko centienu realizēšanai; prasa veidot politisku dialogu starp ES un Baltkrievijas demokrātiskajiem spēkiem, lai panāktu kopīgu redzējumu par iepriekšminēto atbalsta plānu; uzsver, ka vajadzīga plaša sabiedriskā apspriešana, lai sabiedrība sliektos atbalstīt lielāku ES iesaisti;

45. pauž bažas par Baltkrievijas 2024. gada parlamenta un pašvaldību vēlēšanu pārredzamību, brīvību un taisnīgumu, jo īpaši ņemot vērā jaunos juridiskos ierobežojumus politiskajām partijām un Centrālās vēlēšanu komisijas paziņojumus, kuros apšaubīta starptautiskās vēlēšanu novērošanas nozīme un EDSO Demokrātisku iestāžu un cilvēktiesību biroja loma; nosoda nepanesamu apstākļu radīšanu un ierobežojumus opozīcijas demokrātisko partiju darbībai Baltkrievijā; jo īpaši nosoda 2023. gada februārī pieņemto jauno likumu par politiskajām partijām, kura mērķis nepārprotami ir kavēt un atturēt demokrātisko spēku darbību, nosakot papildu ierobežojumus un pienākumu reģistrēties Tieslietu ministrijā; uzskata, ka ar šo likumu apzināti tiek mēģināts oficiāli likvidēt demokrātiskās partijas un liegt tām piedalīties 2024. gada parlamenta vēlēšanās un ka tas galu galā novedīs pie tā, ka *de facto* tiks aizliegta jebkāda politiskā partija, kas iestājas pret režīmu; aicina dalībvalstu politiskās partijas un Eiropas politiskās partijas un fondus turpināt attīstīt sadarbību un sniegt atbalstu demokrātiskām politiskajām partijām Baltkrievijā;

46. aicina Baltkrievijas demokrātisko spēku vadību saglabāt vienotību un turpināt izmantot inovatīvas metodes, lai informētu un iesaistītu Baltkrievijas iedzīvotājus, jo īpaši tos, kuri atrodas valstī, nolūkā saglabāt viņu uzticēšanos un ticību demokrātiskām pārmaiņām un mobilizētu viņus gaidāmajās vēlēšanās;

o

o o

47. uzdod priekšsēdētājai šo rezolūciju nosūtīt Padomei, Komisijai, Komisijas priekšsēdētājas vietniekam / Savienības Augstajam pārstāvim ārlietās un drošības politikas jautājumos, dalībvalstu valdībām un parlamentiem, ANO augstajam cilvēktiesību komisāram, ANO ģenerālsekretāram, Starptautiskajai Darba organizācijai, Eiropas Padomei, Eiropas Drošības un sadarbības organizācijai, Baltkrievijas demokrātisko spēku pārstāvjiem, Starptautiskajam Sarkanajam Krustam, Starptautiskajai Olimpiskajai komitejai, Eiropas futbola federāciju apvienībai, Starptautiskajai Futbola federācijai, Starptautiskajai Hokeja federācijai, Starptautiskajai Tenisa federācijai, Tenisa profesionāļu asociācijai, Sieviešu tenisa asociācijai un Baltkrievijas Republikas *de facto* iestādēm.